

organizatsiya-vnutrishnogospodarskogo-kontrolyu-na-pidpriyemstvi.html (дата звернення 29.08.2017 р.).

5. Рагуліна І.І. Необхідність внутрішнього контролю в сільськогосподарських підприємствах / І.І. Рагуліна, М.М. Рагуліна, І.Т. Новіков // Вісник Харківського НАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2012. – № 5. – С. 20-25.

Борковська Валентина

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ САНАЦІЇ

За останні роки незалежності виникає гостра необхідність оздоровлення фінансової системи України, яка головним чином має бути досягнена за умови санації базової ланки економіки – вітчизняних підприємств.

За результатами аналізу фінансової та податкової звітності м'ясопереробних підприємств Хмельницької області, зокрема ТзОВ «Шепетівський м'ясокомбінат», ТзОВ «Проскурів-Агро», ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокмбінат», ТзОВ «Кам'янець-Подільський м'ясокомбінат», ТзОВ «Деметра» та інших суб'єктів підприємницької діяльності (фізичних осіб підприємців) за період з 2000 по 2017 р. р. встановлено, що більшість із наведених товариств або повністю припинили поточну діяльність або суттєво скоротили обсяги виробництва.

Це пояснюється, в першу чергу, скороченням обсягів вирощування продукції тваринництва, зокрема великої рогатої худоби із одночасним зростанням імпорту з країн близького зарубіжжя (переважно Республіки Польща) низької якості, проте дешевої м'ясної сировини, яка на перших порах знижувала собівартість переробки м'ясопродукції, але в наступному призвела до дефіциту ритмічних поставок власної продукції галузі тваринництва вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника.

У зв'язку із цим, з метою відновлення роботи м'ясопереробної галузі в структурі АПК вважаємо за доцільне приділити особливу увагу порядку обліку процесу санації виробничих підприємств через провадження конкурсного виробництва з метою погашення поточних та довгострокових вимог і зобов'язань, а також налагодження виробничих потужностей з переробки ВРХ на рівні прибуткових 2001-2005 рр.

Адже ще декілька років тому, сьгоднішні підприємства банкрути відносилися до одних із найпотужніших платників податків місцевого та державного бюджетів. Крім того, за даним обліку на кожному підприємстві були працевлаштовані від 50 до 450 осіб, що сприяло зменшенню безробіття у регіоні та підвищенню добробуту населення в цілому.

Загалом, науковці виділяють ряд наступних причин, що призводять підприємства до банкрутства. Серед основних: погана кон'юнктура ринку, криза ресурсів, неефективне управління [4].

Щодо досліджених підприємств, то їх об'єднує головна спільна причина зупинки виробничої діяльності – це припинення надходження великої рогатої худоби у пункти забою тварин з метою переробки на м'ясопродукти широкого вжитку. Разом з тим, на сьогодні діяльність ТзОВ «Деметра» дозволяє покривати витрати за рахунок диверсифікації виробництва з м'ясопереробки в сферу вирощування продукції рослинництва і тваринництва, а також продажу молока та молочної продукції. Аналогічно працює ТзОВ «Проскурів Агро», обсяг переробних виробничих потужностей якого базується на власному вирощуванні свиней.

Щодо великих класичних м'ясопереробних підприємств, то їх виробничі обладнання та приміщення перебувають в стані консервації, оскільки можливі обсяги виробництва під платоспроможний попит населення не дозволяють покрити постійні витрати номінальної потужності пов'язані із обслуговуванням виробничих процесів.

Головним при цьому, залишається питання реорганізації таких підприємств через запуск процедури санації на основі конкурсного виробництва, а також раціонального продажу заста-

рілих немодернізованих приміщень з метою задоволення вимог комітету кредиторів.

Інакше кажучи, відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 784–XIV від 30.06.1999 р. (зі змінами та доповненнями) передбачено для боржника, крім ліквідації банкрута, процедури, що дозволяють йому відновити платоспроможність в особливому правовому режимі: розпорядження майном боржника, санацією (відновлення платоспроможності) боржника, мировою угодою [3].

З метою успішного розвитку конкурсного виробництва відповідно до затвердженого плану санації зборами кредиторів підприємства-боржника доцільно вибрати оптимальну систему оподаткування. Зокрема, ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» перебуває в процесі переходу від загальної системи оподаткування до спрощеної шляхом подачі у податкову інспекцію за місцем реєстрації відповідної заяви встановленого зразка за 15 днів до закінчення звітного квартального періоду.

За умови позитивного вирішення питання підприємству вдасться зменшити податкове навантаження шляхом введення до сплати єдиного податку у розмірі 3% від обсягу надходження виручки на поточні рахунки та у касу підприємства натомість податку на землю, непомірно великий розмір якого підприємство щомісячно сплачувало до місцевого бюджету з урахуванням вимог Податкового Кодексу України відповідно до грошової оцінки земельної ділянки згідно кадастру.

Варто зауважити, що на розсуд місцевої влади неодноразово виносилося питання щодо застосування понижувального коефіцієнту при нарахуванні земельного податку для підприємства, яке розпочало, відповідно до Мирової угоди кредиторів, конкурсне виробництво м'ясопродукції під тендерні закупівлі та окремі додаткові угоди з бюджетними установами [2].

Проте, у відповідь на заяви платника органи влади переважно реагують негативно або відкладають вирішення питання, яке потребує негайного втручання, адже нараховані податки є скла-

довою постійних витрат підприємства, що не залежать від обсягу виробництва і, інакше кажучи, призводять до неможливості виконання Мірової угоди [1].

Варто зауважити, що на птахокомбінаті відсутня заборгованість з інших податків до бюджету, але відкритим залишається в податковому обліку тільки питання по землі. Крім того, на підприємстві відсутня заборгованість по заробітній платі перед працівниками, що відображено на рахунках обліку, а також у річній фінансовій звітності та проміжному ліквідаційному балансі, що складений на вимогу комітету кредиторів.

З метою реалізації процедури санації відповідно до законодавства доцільно встановити почерговість погашення заборгованості перед кредиторами та відобразити їх на додаткових субрахунках рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», який в робочому плані птахокомбінату не використовується.

На нашу думку, така деталізація дозволить відокремити поточну заборгованість підприємства від чистої заборгованості перед комітетом кредиторів відповідно до затвердженого плану санації м'ясопереробного підприємства.

З огляду на вище викладену проблему фінансового оздоровлення м'ясопереробних підприємств Хмельницької області та порядку відображення в обліку погашення заборгованості перспективу подальших наукових досліджень плануємо щодо розгляду порядку обліково-аналітичного забезпечення процедури відчуження законсервованого обладнання та неліквідного майна з урахуванням зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел

1. Борковська В.В. Облік і контроль за центрами відповідальності м'ясопереробного підприємства / В.В. Борковська // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2015. – Вип. 59. – С. 283-289.
2. Борковська В.В. Особливості обліково-аналітичного забезпечення тендерних закупівель м'ясопродукції / В.В. Борковська // Аграрна наука та освіта Поділля : збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч. 2 (14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський). – Тернопіль: Крок, 2017. – С. 92-94.

3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30 червня 1999 р. № 784-XIV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.
4. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: підручник / А.В. Череп. – Київ: Кондор, 2006. – 380 с.

Годнюк Ірина

к.е.н, доцент, викладач кафедри економіки, фінансів, обліку та оподаткування, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ОЦІНКИ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки країни, нематеріальні активи відіграють важливу роль в структурі активів, так як вони унікальні за своїми характеристиками, складом, рівнем впливу на результати господарської діяльності та фінансовий стан підприємства.

Хоча й існує значна кількість наукових досліджень вітчизняними та іноземними науковцями (П. Атамас, О. Голенко, Л. Жилкін, Л. Ловінська, Р.Т. Джога, С.В. Свірко, Л.М. Сінельник, О. Короп, Л.І. Федулова, А. Козирев та інші) та отримані вагомі досягнення в напрямі оцінки ефективності використання нематеріальних активів, але й до цього часу ведуться дискусії щодо теоретичних положень і практичних проблем їх обліку і оцінки.

Законодавством України передбачено три методичні підходи до визначення вартості нематеріальних активів, а саме: порівняльний (ринковий), дохідний та витратний [2]. У свою чергу, питання бухгалтерської оцінки нематеріальних активів передбачає застосування таких її видів: первісна, справедлива, амортизаційна, ліквідаційна, переоцінена вартість. При цьому, кожен із зазначених видів оцінки застосовується відповідно до певних господарських операцій у процесі руху об'єктів нематеріальних активів [4].